

Laidiens: 13.05.2014., Nr. 91
Oficiālās publikācijas Nr.: 2014/91.6

Ministru kabineta noteikumi Nr.229

Rīgā 2014.gada 29.aprīlī (prot. Nr.25 9.§)

Noteikumi par fiskālo risku vispārējo vadību un par fiskālās nodrošinājuma rezerves apjoma noteikšanas metodoloģiju

*Izdoti saskaņā ar Fiskālās disciplīnas likuma
16.panta trešo daļu un 17.panta trešo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek īstenota fiskālo risku vispārējā vadība, kā arī fiskālā nodrošinājuma rezerves apjoma noteikšanas metodoloģiju.
2. Noteikumos lietotie termini:
 - 2.1. specifisks fiskālais risks – fiskālais risks, kas saistīts ar noteiktu valsts pārvaldes funkciju īstenošanu, dabas vai sociālo procesu norisi;
 - 2.2. atsevišķs fiskālais risks – fiskālais risks, kas saistīts ar valsts pārvaldes funkciju īstenošanas, dabas vai sociālo procesu norises atsevišķu gadījumu;
 - 2.3. fiskālā riska notikums – ar fiskālo risku saistītā iespējamā nākotnes notikuma iestāšanās;
 - 2.4. fiskālā riska ietekme – fiskālā riska notikuma izraisīta naudas izteiksmē izteikta novirze no saistību rādītāja vai rādītāju kopuma plānotām vērtībām;
 - 2.5. fiskālā riska fiskālā ietekme – fiskālā riska notikuma izraisīta naudas izteiksmē izteikta novirze no viena vai vairāku Fiskālās disciplīnas likuma 16. panta pirmajā daļā minēto fiskālo rādītāju plānotajām vērtībām;
 - 2.6. fiskālā riska fiskālā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci – fiskālā rādītāja novirzes no plānotās vērtības izraisītā vispārējās valdības budžeta bilances vērtības novirze no plānotās vērtības, kas izteikta procentos no iekšzemes kopprodukta;
 - 2.7. fiskālā riska avots – fiskālo risku izraisošs saistību veids.

II. Fiskālo risku vadībā iesaistīto institūciju atbildība un funkcijas

3. Finanšu ministrija atbild par fiskālo risku vispārējo vadību. Fiskālo risku vispārējā vadībā ietilpst šādas funkcijas:

- 3.1. fiskālo risku reģistra (šo noteikumu 1. pielikums) regulāra aktualizēšana, kas ietver jaunu fiskālo risku identificēšanu, identificēto fiskālo risku fiskālās ietekmes un iestāšanās varbūtības regulāru novērtējumu saskaņā ar šo noteikumu 17. un 18. punktu un neaktuālo fiskālo risku izslēgšanu no fiskālo risku reģistra;
- 3.2. specifisko fiskālo risku vadības procesa uzraudzība un metodoloģiskais atbalsts, kā arī vadlīniju izstrādāšana, priekšlikumu sniegšana centrālajām valsts iestādēm specifisko fiskālo risku vadības procesa pilnveidei;
- 3.3. priekšlikumu sniegšana centrālajām valsts iestādēm par papildu pasākumiem fiskālo risku vadībai;
- 3.4. fiskālā nodrošinājuma rezerves apjoma noteikšana;
- 3.5. fiskālo risku deklarācijas izstrāde.
4. Finanšu ministrija atbild par fiskālajiem riskiem, kas izriet no procesiem, kuri nav saistāmi ar kādas citas centrālās valsts iestādes kompetenci.
5. Centrālās valsts iestādes atbild par tādu specifisko fiskālo risku vadību, kas saistīti ar valsts pārvaldes funkcijām, kuras atrodas attiecīgās centrālās valsts iestādes un tās padotības iestāžu kompetencē. Specifisko fiskālo risku vadībā ietilpst šādas funkcijas:
 - 5.1. specifisko fiskālo risku vadības procesa nodrošināšana un pilnveidošana;
 - 5.2. specifiskā fiskālā riska ietekmes novērtējums;
 - 5.3. specifiskā fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums saskaņā ar šo noteikumu 17. punktu;
 - 5.4. informācijas uzkrāšana par specifiskā fiskālā riska atsevišķajiem fiskālajiem riskiem un fiskālo risku notikumiem, lai veiktu pārējās šo noteikumu 5. punktā minētās funkcijas un lai sagatavotu fiskālo risku vadības ziņojumus saskaņā ar šo noteikumu 2. pielikumu;
 - 5.5. atsevišķo fiskālo risku vadības uzraudzība, kā arī metodoloģiskais atbalsts un priekšlikumu sniegšana padotības iestādēm to kompetencē esošo atsevišķo risku vadības pilnveidei.
6. No valsts budžeta un no Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenotāji, publiskās un privātās partnerības projektu īstenotāji un vispārējās valdības sektorā ietilpstošās valsts komercsabiedrības atbild par tādu atsevišķo fiskālo risku vadību, kas saistīti ar attiecīgā projekta, pasākuma vai attiecīgās komercdarbības īstenošanu (ja tādi pastāv). Atsevišķo fiskālo risku vadībā ietilpst šādas funkcijas:
 - 6.1. atsevišķā fiskālā riska vadības procesa nodrošināšana;
 - 6.2. atsevišķā fiskālā riska ietekmes novērtējums;
 - 6.3. atsevišķā fiskālā riska iestāšanās varbūtības novērtējums saskaņā ar šo noteikumu 17. punktu;
 - 6.4. informācijas uzkrāšana par atsevišķā fiskālā riska notikumiem, lai veiktu pārējās šo noteikumu 6. punktā minētās funkcijas un sniegtu centrālajai valsts iestādei informāciju, kas nepieciešama tās funkciju īstenošanai.
7. Lai centrālā valsts iestāde varētu nodrošināt šo noteikumu 5. punktā noteiktās funkcijas, tai ir tiesības dot uzdevumus tās budžeta resorā iekļautajām pārējām valsts budžeta iestādēm.
8. Centrālajai valsts iestādei fiskālo risku vadībā ir tiesības sadarboties ar projektu īstenotājiem un ar vispārējās valdības sektorā ietilpstošajām valsts komercsabiedrībām saskaņā ar citos tiesību aktos noteiktajām procedūrām. Centrālajai valsts iestādei, kuras kompetencē ir attiecīgā valsts budžeta vai ārvalstu finanšu palīdzības projektu vai

pasākumu uzraudzība, ir tiesības uzdot budžeta iestādei, kas īsteno projektu vai pasākumu no valsts budžeta vai no Eiropas Savienības politiku instrumentu un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, izstrādāt un ar attiecīgo centrālo valsts iestādi saskaņot ar projektu vai pasākumu saistīto atsevišķo fiskālo risku vadības procedūras, kā arī pieprasīt informāciju par atsevišķo fiskālo risku vadības procedūrām un atsevišķo fiskālo risku notikumiem.

9. Centrālajai valsts iestādei, kura uzrauga publiskās un privātās partnerības projektu, ir tiesības iekļaut publiskās un privātās partnerības līgumā normas, kas uzdod publiskās un privātās partnerības projekta īstenotājam izstrādāt un ar attiecīgo centrālo valsts iestādi saskaņot ar projektu saistīto atsevišķo fiskālo risku vadības procedūras, kā arī pieprasīt informāciju par atsevišķo fiskālo risku vadības procedūrām un atsevišķo fiskālo risku notikumiem.

10. Centrālajai valsts iestādei, kas ir valsts kapitāla daļu turētāja, ir tiesības ar savu dalībnieku starpniecību uzdot vispārējās valdības sektorā ietilpstošajai valsts komercsabiedrībai izstrādāt un dalībnieku sapulcē apstiprināt atsevišķo fiskālo risku vadības procedūras, kā arī pieprasīt informāciju par atsevišķo fiskālo risku vadības procedūru darbību un atsevišķo fiskālo risku notikumiem.

11. Centrālā valsts iestāde izmanto šo noteikumu 8., 9. un 10. punktā minētās tiesības tik lielā apmērā, cik nepieciešams, lai centrālā valsts iestāde varētu veikt šo noteikumu 5. punktā noteiktās funkcijas, ņemot vērā jau pastāvošās un citos tiesību aktos noteiktās fiskālo risku vadības procedūras.

III. Informācijas apmaiņas kārtība starp Finanšu ministriju un fiskālo risku vadībā iesaistītām institūcijām

12. Centrālā valsts iestāde, kuras kompetencē ir kāda fiskālā riska vadība, katru gadu līdz 15. februārim sagatavo fiskālo risku vadības ziņojumu par tās kompetencē esošajiem fiskālajiem riskiem saskaņā ar šo noteikumu 2. pielikumu un Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā iesniedz to Finanšu ministrijā. Fiskālo risku vadības ziņojumā tiek iekļauta informācija par fiskālajiem riskiem trijos turpmākajos gados pēc fiskālo risku vadības ziņojuma iesniegšanas gada.

13. Finanšu ministrija triju nedēļu laikā izskata fiskālo risku vadības ziņojumus, ja nepieciešams, aktualizē fiskālo risku reģistru un nosūta katrai centrālajai valsts iestādei atbilstoši kompetencei konkrēto fiskālo risku reģistrā aktualizēto informāciju elektroniskai saskaņošanai. Minēto informāciju saskaņo nedēļas laikā. Finanšu ministrija var pieprasīt papildu informāciju un skaidrojumus par fiskālā riska vadības ziņojumu, un centrālā valsts iestāde tos iesniedz Finanšu ministrijas noteiktajā termiņā, kas nevar būt īsāks par nedēļu.

14. Finanšu ministrija, izskatot fiskālo risku vadības ziņojumu:

14.1. izvērtē priekšlikumus fiskālā riska izslēgšanai un fiskālā riska iekļaušanai fiskālo risku reģistrā;

14.2. izvērtē, vai pastāvošie pasākumi fiskālo risku mazināšanai ir pietiekami paliekošā fiskālā riska akceptēšanai;

14.3. ja nepieciešams, veic savu fiskālā riska iestāšanās varbūtības un ietekmes novērtējumu;

14.4. ja nepieciešams, sagatavo priekšlikumus centrālajai valsts iestādei par papildu pasākumiem attiecīgās iestādes kompetencē esošo specifisko fiskālo risku vadībai.

15. Finanšu ministrija var ierosināt veikt izmaiņas centrālās valsts iestādes kompetencē esošo fiskālo risku reģistrā. Ja Finanšu ministrija ierosina iekļaut jaunu fiskālo risku vai izslēgt esošo fiskālo risku, tā sagatavo priekšlikumu fiskālo risku reģistrā iekļaujamās informācijas izmaiņām saskaņā ar šo noteikumu 1. pielikumu un saskaņo ar attiecīgo centrālo valsts iestādi tās kompetencē esošā fiskālā riska iekļaušanu vai izslēgšanu no fiskālo risku reģistra.

16. Ja centrālā valsts iestāde nepiekrīt Finanšu ministrijas priekšlikumiem, Finanšu ministrija normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā sagatavo informatīvo ziņojumu. Minēto informatīvo ziņojumu izskata un gala lēmumu pieņem Ministru kabinets.

IV. Fiskālo risku iestāšanās varbūtības un fiskālās ietekmes uz vispārējās valdības budžeta bilanci novērtējums

17. Fiskālā riska iestāšanās varbūtību novērtē, ņemot vērā jau pastāvošos fiskālā riska mazināšanas pasākumus, bet neņemot vērā papildus nepieciešamos fiskālā riska mazināšanas pasākumus. Fiskālā riska iestāšanās varbūtību novērtē 5 punktu skalā, ņemot vērā, vai fiskālā riska iestāšanās varbūtība ir tuvāka attiecīgi 0 procentiem, 10 procentiem, 30 procentiem, 60 procentiem vai 100 procentiem. Fiskālā riska iestāšanās varbūtību novērtē ar 1 punktu, ja iestāšanās varbūtība ir tuvāka 0 procentiem, ar 2 punktiem, ja iestāšanās varbūtība ir tuvāka 10 procentiem, ar 3 punktiem, ja iestāšanās varbūtība ir tuvāka 30 procentiem, ar 4 punktiem, ja iestāšanās varbūtība ir tuvāka 60 procentiem, un ar 5 punktiem, ja iestāšanās varbūtība ir tuvāka 100 procentiem.

18. Fiskālā riska fiskālo ietekmi uz vispārējās valdības budžeta bilanci, ja iespējams, novērtē kvalitatīvi un, ja iespējams, – arī kvantitatīvi procentos no iekšzemes kopprodukta, kas ir noteikts gadskārtējā valsts budžeta likumā, kad iesniedz fiskālo risku vadības ziņojumu, ievērojot šādus nosacījumus:

18.1. fiskālā riska fiskālās ietekmes kvalitatīvo novērtējumu uz vispārējās valdības budžeta bilanci veic, novērtējot fiskālo ietekmi kā būtisku, vidēju vai zemu. Būtiska fiskālā ietekme ir tad, ja iespējamā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci pārsniedz 0,5 procentus no iekšzemes kopprodukta. Vidēja fiskālā ietekme ir tad, ja iespējamā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir robežās no 0,01 līdz 0,5 procentiem no iekšzemes kopprodukta. Zema fiskālā ietekme ir tad, ja potenciālā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci nepārsniedz 0,01 procentu no iekšzemes kopprodukta;

18.2. fiskālā riska fiskālās ietekmes kvantitatīvo novērtējumu uz vispārējās valdības budžeta bilanci veic procentos no iekšzemes kopprodukta ar nosacījumu, ka novērtējuma kļūda nepārsniedz 0,01 procentpunktu fiskālajiem riskiem ar fiskālo ietekmi zem 0,1 procenta no iekšzemes kopprodukta, 0,1 procentpunktu fiskālajiem riskiem ar fiskālo ietekmi robežās no 0,1 procenta līdz 1 procentam no iekšzemes kopprodukta, 1 procentpunktu fiskālajiem riskiem ar fiskālo ietekmi 1 procents no iekšzemes kopprodukta un vairāk.

V. Fiskālo risku iekļaušana fiskālo risku deklarācijā

19. Ja fiskālo risku reģistrā iekļautajiem fiskālajiem riskiem fiskālā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir novērtēta kvalitatīvi, bet nav novērtēta kvantitatīvi, Finanšu ministrijai ir tiesības:

19.1. fiskālo risku deklarācijā tos norādīt kā nekvantificējamus fiskālos riskus;

19.2. tuvināti novērtēt to fiskālo ietekmi uz vispārējās valdības bilanci un fiskālo risku deklarācijā šos fiskālos riskus norādīt kā kvantificējamus fiskālos riskus.

20. Fiskālo risku reģistrā iekļautos fiskālos riskus, kuriem fiskālā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir novērtēta kvantitatīvi, Finanšu ministrija, sniedzot attiecīgu pamatojumu, fiskālo risku deklarācijā var norādīt kā nekvantificējamus fiskālos riskus.

VI. Fiskālā nodrošinājuma rezerves apjoma noteikšanas metodoloģija